

هاشم

کلیدواژه: هاشم، امیه.
پرسش: اختلاف امیه و هاشم بر سر چه بود؟
پاسخ:

فهرست مندرجات

- [۱- هاشم](#)
- [۱.۱ - کنیه](#)
- [۱.۲ - نام مادر](#)
- [۱.۳ - محل تولد](#)
- [۱.۴ - سال و محل وفات](#)
- [۲ - معنای لغوی هاشم](#)
- [۳ - علت مقلب شدن به هاشم](#)
- [۴ - امیه](#)
- [۴.۱ - نام مادر](#)
- [۵ - علت دشمنی بین هاشم و امیه](#)
- [۶ - امیه](#)
- [۷ - پانویس](#)
- [۸ - منبع](#)

هاشم

[هاشم](#) لقب عمرو بن عبد مناف است.

← کنیه

کنیه‌اش ابا عبد شمس است.

← نام مادر

نام مادرش عاتکه، [دختر](#) مرّه از قبیله بنی‌سلیم است.

← محل تولد

وی در [مکه](#) به [دنیا](#) آمد.

← سال و محل وفات

و در غزه از نواحی [شام](#) در [سین](#) بیست یا بیست و پنج سالگی فوت کرد و [قبرش](#) در همان جاست.

معنای لغوی هاشم

هاشم از ماده «هشم» به معنای شکستن است.
[۱] قرشی، سید علی‌اکبر، قاموس قرآن، ج ۷، ص ۱۵۶، دارالکتب الإسلامية، تهران، ۱۳۷۱ ش.

علت مغلب شدن به هاشم

او را هاشم لقب داده‌اند؛ زیرا وقتی در مکه فحطی آمده بود، هاشم در شام بود و برای **تجارت** و بازرگانی به سوی غزه و اطراف آن در حرکت بود. هنگامی که خبر فحطی به او رسید، دستور داد نان‌های زیادی را آماده و بر پشت شتران نهاده و روانه مکه شدند، شتران را نیز نحر کرد و دستور داد نان‌ها را که خشک بودند بشکنند و همراه با **گوشت** به اهل مکه بدهند و خود نیز نان‌ها را می‌شکست و همراه با گوشت شتران به مردم می‌داد؛ از این رو او را هاشم (شکننده نان‌های خشک) **لقب** داده‌اند.
[۲] بلاذری، جابر، **أنساب الأشراف**، محقق، زکار، سهیل، زرکلی، ریاض، ج ۱، ص ۶۳، ۵۸، دارالفکر، بیروت، چاپ اول، ۱۴۱۷ ق.

امیه

«امیه» فرزند عبد شمس بن عبد مناف، برادرزاده هاشم است.

← نام مادر

نام مادرش عبلة است.
[۳] **مطهر بن طاهر مقدسی، البدء و التاريخ، مصحح، یور سعید، ج ۴، ص ۱۱۰، مكتبة الثقافة الدينية، بی‌تا.**

علت دشمنی بین هاشم و امیه

آب دادن به حاجیان [۴] سقایت، و **غذا** دادن [۵] رفاده. به آنها در ایام حج از کارهایی بود که نیاکان **پیامبر** گرامی **اسلام** (ص) عهده‌دار آن بودند و در بین فرزندان عبد مناف نیز این امر با فرعه انداختن به هاشم واگذار شده بود.
[۶] بلاذری، جابر، **أنساب الأشراف**، محقق، زکار، سهیل، زرکلی، ریاض، ج ۱، ص ۵۷، دارالفکر، بیروت، چاپ اول، ۱۴۱۷ ق.

امیه

هاشم، هنگام موسم **حج** بخش زیادی از **مال** خود را به پذیرایی از حاجیان اختصاص می‌داد و از مردم قریش نیز در خواست می‌کرد با رضایت کامل از پاک‌ترین و حلال‌ترین مال خود برای غذا دادن حاجیان به او کمک کنند. این کار هاشم، سبب عظمت و بزرگی او در بین مردم شده بود. اما امیه با این‌که فردی تاجر و دارای مال زیاد بود، مانند عموی خویش هاشم دارای **سखाوت** و کرم نبود. خود را به تکلف و سختی می‌انداخت تا بر مردم اطعام و بخشش کند و می‌خواست به وسیلهٔ بذل و **بخشش** دلشان را به خود متوجه کند؛ ولی مردم، نسبت به **هاشم** ادای احترام بیشتر می‌نمودند و بدگویی‌های وی، بر عظمت و عزت هاشم می‌افزود و برخی از مردم قریش او را نکوهش و سرزنش نمودند، او خشمگین شد بر عظمت و بزرگی عموی خود حسد ورزید، آتش حسد در درون امیه زبانه کشید، سرانجام عموی خود را وادار کرد تا پیش بعضی از دانا‌یای عرب (کاهن) بروند و هر کدام مورد تحسین او قرار گرفت، زمام امور را به دست گیرد. عظمت هاشم، مانع از این بود که با برادرزادهٔ خود به **نزاع** برخیزد؛ ولی اصرار امیه وی را مجبور کرد که با دو شرط به این کار اقدام کند.
اول: هر کدام از این دو نفر که محکوم شود، پنجاه **شتر** سیاه چشم در روزهای حج **قربانی** کند.
دوم: شخص محکوم باید ده سال از مکه بیرون برود.
از حسن اتفاق دانا‌ی **عرب** (کاهن عسفان)، تا چشمش به هاشم افتاد، **زبان** به مدح وی گشود و طبق قرارداد، امیه مجبور شد جلاء وطن کند و ده سال در شام اقامت گزیند و هاشم شترانی را که از امیه گرفته بود، **ذبح** کرد و بین مردم تقسیم نمود. این امر سبب دشمنی امیه نسبت به هاشم و فرزندان او گردید.

[۷] بلاذری، جابر، **أنساب الأشراف**، محقق، زکار، سهیل، زرکلی، ریاض، ج ۱، ص ۶۰ و ۶۱، دارالفکر، بیروت، چاپ اول، ۱۴۱۷ ق.

[۸] صالحی شامی، سبیل الهدی، محقق، عادل، احمد، علی محمد، معوض، ج ۱، ص ۲۷۱، دارالکتب العلمیة، چاپ اول، ۱۴۱۴ ق.

[۹] بغدادی، ابن حبیب، المنمق فی اخبار قریش، محقق، خورشید احمد فاروق، ص ۹۹ و ۱۰۰، عالم الکتب، بیروت، چاپ اول، ۱۴۰۵ ق.

البته این می‌تواند یکی از دلایل عداوت و دشمنی **امیه** نسبت به هاشم باشد.

پانویس

۱. ↑ قرشی، سید علی اکبر، قاموس قرآن، ج ۷، ص ۱۵۶، دارالکتب الإسلامية، تهران، ۱۳۷۱ ش.
۲. ↑ بلاذری، جابر، أنساب الأشراف، محقق، زکار، سهیل، زرکلی، ریاض، ج ۱، ص ۵۸ و ۶۳، دارالفکر، بیروت، چاپ اول، ۱۴۱۷ ق.
۳. ↑ مطهرین طاهر مقدسی، البدء و التاريخ، مصحح، یور سعید، ج ۴، ص ۱۱۰، مكتبة الثقافة الدينية، بی تا.
۴. ↑ سقايت.
۵. ↑ رفاده.
۶. ↑ بلاذری، جابر، أنساب الأشراف، محقق، زکار، سهیل، زرکلی، ریاض، ج ۱، ص ۵۷، دارالفکر، بیروت، چاپ اول، ۱۴۱۷ ق.
۷. ↑ بلاذری، جابر، أنساب الأشراف، محقق، زکار، سهیل، زرکلی، ریاض، ج ۱، ص ۶۰ و ۶۱، دارالفکر، بیروت، چاپ اول، ۱۴۱۷ ق.
۸. ↑ صالحی شامی، سبل الهدی، محقق، عادل، احمد، علی مجد، معوض، ج ۱، ص ۲۷۱، دارالکتب العلمية، چاپ اول، ۱۴۱۴ ق.
۹. ↑ بغدادی، ابن حبيب، المنمق فی اخبار قريش، محقق، خورشید احمد فاروق، ص ۹۹ و ۱۰۰، عالم الکتب، بیروت، چاپ اول، ۱۴۰۵ ق.

منبع

[بانگاه اسلام کوئنت](#).

رده‌های این صفحه : [تاریخ اسلام](#) | [عصر جاهلیت](#)